

Länsstyrelsen
Västerbotten

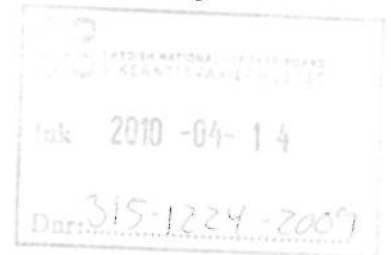
Beslut

Datum
2010-04-06

Ärendebeteckning
432-3879-2009

Arkivbeteckning

1(3)

Hävande av byggnadsminnesförklaring av fastigheten Västra Storsjö 1:2, Åsele kommun, Västerbottens län

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 3 kap. 15§ lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. att häva byggnadsminnesförklaringen av rubricerat byggnadsminne.

Motivering

Gården Västra Storsjö är i mycket dåligt skick. Kostnaden för en renovering av byggnadsminnet skulle bli mycket hög. Vissa byggnader är inte längre möjliga att renovera. Det kulturhistoriska värdet har till stor del legat i mångfalden av byggnader. I och med att några av dessa är raserade har värdet reducerats även i den aspekten. För att en upprustning ska framstå som meningsfull krävs ett godkännande från ägarna och förvisning om en god framtida förvaltning. Ägarna säger sig inte vilja medverka till en upprustning och inte heller till en försäljning av gården. Statliga byggnadsvårdsbidrag har tidigare erbjudits ägarna men avböjts. Åsele kommun, Åsele hembygdsförening och Västerbottens museum har beretts möjlighet att lämna förslag till hur byggnadsminnet ska kunna vidmakthållas. Någon tillfredsställande lösning har dock inte stått att finna. Länsstyrelsen har även härutöver under en längre tid utan framgång gjort betydande ansträngningar för att bevara byggnadsbeståndet på fastigheten, se bilaga 3.

Länsstyrelsen anser därmed att alla möjligheter för att hitta en framkomlig väg för ett långsiktigt bevarande är uttömda. Med hänvisning till ovanstående samt bilaga 1 framstår därför byggnadsminnesförklaringen som ändamålslös.

Det ålderdomliga byggnadsskick och den mångfald av byggnader för olika ändamål som har representerats av gården Västra Storsjö, återfinns till sina huvuddrag och i gott skick inom riksintresseområdet Torvsjö (AC 41) i Åsele kommun. Delar av byggnadsbeståndet i Torvsjö är även skyddat genom byggnadsminnesförklaring.

2010-03-19 beslutet Sk
Kupa till f = CM-ny An / jk

Bakgrund

Gården Västra Storsjö byggnadsminnesförklarades år 1981. Nio byggnader i tre grupper ingår i byggnadsminnesförklaringen. De tre byggnadsgrupperna avgränsas av relativt snäva skyddsområden. Västra Storsjö utgör även en kulturmiljö av riksintresse (AC 40). Riksintresseområdet omfattar en betydligt större yta av fastigheten Storsjö 1:2, men samma gård utgör värdekärnan i riksintresset. Fastigheten berörs inte av några kommunala planbestämmelser.

Motivet till byggnadsminnesförklaringen var att Västra Storsjö vid den tiden utgjorde en välbevarad gård där byggnaderna och gårdsstrukturen på ett intressant och tydligt sätt speglade Åseleområdets äldre byggnadstradition. Gården härstammar från 1700-talets mitt och låg då troligen nere vid Storsjön. Under 1700-talets senare del flyttades gårdsplatsen ett stycke upp i slutningen från sjön där de nuvarande byggnaderna är belägna. I dag finns ett tolv byggnader på gården, de flesta uppförda under 1800-talet: två timrade manbyggnader, ett härbre, en smedja, en källare, en sommarladugård, en bod, en bagarstuga samt en säregen utbyggd loge. För logbyggnaden har vatten från Krok tjärnen, belägen ca tre km från gården, utnyttjats för att driva skvaltkvarn, ramsåg, stifttröskverk, svarvstol, bandsåg och slipsten. Till gården hör även en nyare ladugård, tvättstuga samt en före detta kyrkstuga som tillhört Åsele kyrkstad; denna byggnad flyttades till platsen på 1940-talet och hör historiskt inte till gården. De tre sistnämnda byggnaderna ingår inte i byggnadsminnesförklaringen.

Gården är i dag förfallen och jordbruket är sedan länge nedlagt. Därefter har bostadshusen sporadiskt använts under sommartid. Numera används byggnaderna i mycket liten, om än någon, omfattning. Gården ägs i dag av två privatpersoner. Ägarna har meddelat att de inte är intresserade av att medverka vare sig till en upprustning eller till en försäljning. En tänkbar väg att hantera den uppkomna problematiken skulle kunna vara att med stöd av 3 kap. 16§ förelägga ägarna att vidta nödvändiga åtgärder. Länsstyrelsens bedömning är att detta inte är ett realistiskt alternativ på grund av att ett sådant föreläggande inte får omfatta åtgärder som med hänsyn till byggnadernas användning och omständigheterna i övrigt är oskäligt betungande.

Mångfalden av byggnader, som visar den i äldre tid differentierade användningen, har utgjort en viktig del av gårdens kulturhistoriska värde. I ett framtida bevarande skulle det därför vara mycket viktigt att bibehålla samtliga byggnader som historiskt hört till gården. Några av dessa byggnader är i dag så gott som raserade. Denna omständighet tillsammans med byggnadernas dåliga skick gör att kostnaden för en upprustning skulle bli mycket hög.

Övrigt

Ärendet har kommunicerats med fastighetsägarna, Riksantikvarieämbetet, Västerbottens museum, Åsele kommun och Åsele hembygdsförening.

Länsstyrelsen avser att inlämna en begäran till Riksantikvarieämbetet om hävande av riksintresset Västra Storsjö (AC 40).

Aktuella bestämmelser

I 3 kap. 15§ lagen (1988:950) om kulturminnen m.m står: "Om bibehållandet av ett byggnadsminne medför hinder, olägenhet eller kostnad som inte står i rimligt förhållande till dess betydelse, får länsstyrelsen jämka skyddsbestämmelserna eller häva byggnadsminnesförklaringen. Länsstyrelsen får också häva en byggnadsminnesförklaring som framstår såsom ändamålslös. /.../."

Detta beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten.

Birgitta Heijer
Länsråd

Bo Sundin
Länsantikvarie

Bilagor:

1. Hur man överklagar
2. Kopia av beslut om byggnadsminnesförklaring från 1981
3. Kronologi över händelser och aktiviteter åren 1979 – 2010

Kopia till:

Riksantikvarieämbetet
Västerbottens museum
Åsele kommun
Åsele hembygdsförening
Lantmäteriet, Division inskrivning, Box 371, 931 24 Skellefteå
Länsstyrelsen/kulturmiljö

Byggnadsminnet och riksintresset Västra Storsjö, Storsjö 1:2, Åsele kommun, Västerbottens län

Kronologi över händelser och aktiviteter

- 1979 Byggnadsnämnden i Åsele kn väckte fråga om byggnadsminnesförklaring
- 1980 Länsstyrelsen väckte fråga om byggnadsminnesförklaring av ytterligare tre byggnader
- 1980-11-03 Dåvarande ägarna Olov Jonsson och Hanna Jonsson godkände byggnadsminnesförklaringen och skyddsföreskrifterna
- 1981-03-30 Beslut om byggnadsminnesförklaring
- 1982 Länsmuseum utarbetar förslag till upprustning (senare reviderat)
- 1983 Förslag till stadgar utarbetade för stiftelsebildning för Västra Storsjö
- Omkr 1990 Flertal möten mellan dåvarande länsantikvarien Karin Eriksson och byggnadsantikvarien Rolf Sixtensson och de nya ägarna om innebörden av byggnadsminnesförklaringen och upprustningsförslaget
- 1991-07-19 Länsstyrelsen meddelar ägarna att Riksantikvarieämbetet beviljat medel till en första upprustningsetapp. En av delägarna tar senare tillbaka sitt godkännande av upprustningsförslaget och upprustningen genomförs inte
- 1991-07-22 Lagfart för Yvonne Jonsson och Anette Åsdell
- 1994-01-10 Lagfart för Maj-Inger Jonsson
- 1991 – 1999 Hänvisning till Karin Erikssons PM från 1999-12-18
- 1999 Hans Hedin/Projektlotsen engageras av Länsstyrelsen för att försöka åstadkomma en överenskommelse om upprustning med ägarna
- 1999-02-23 Möte mellan Hans Hedin och Anette Åsdell
- 1999-03-02 Möte mellan Hans Hedin och Maj-Inger Jonsson
- 1999-03-04 Maj-Inger Jonsson köper ¼ av fastigheten av Anette Åsdell
- 1999-03-12 Hans Hedin kontakt med Yvonne Jonsson samt kontakt med K-G Edstedt/Länsstyrelsen om möjlig delning av fastigheten
- 1999-03-15 Överläggning mellan Hans Hedin och lantmätare Jan Granström, Vilhelmina om delning av fastigheten
- 1999-03-18 Möte mellan Hans Hedin och Maj-Inger Jonsson om delning av fastigheten
- 1999 Möte mellan Hans Hedin och Yvonne Jonsson vid två tillfällen under våren och sommaren
- 1999 Hans Hedin telefonkontakt med ägarna i november utan att någon delning av fastigheten eller annan uppgörelse kom till stånd
- 1999-12-20 Skrivelse från Karin Eriksson/Länsstyrelsen till ägarna med påpekande om ansvaret att följa skyddsföreskrifterna
- 2005-10-05 Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion besöker Västra Storsjö och konstaterar långtgående förfal
- 2009-03-02 Bo Sundin telefonsamtal med Yvonne Jonsson (hälftenägare) som meddelar att hon inte har intresse eller möjlighet att medverka till en upprustning samt att det inte är aktuellt att sälja gården
- 2009-03-10 Bo Sundin telefonsamtal med Maj-Inger Jonsson (hälftenägare) som meddelar att hon inte har något intresse av att medverka till en upprustning eller försäljning av gården
- 2009-03-24 Frågan om upphävande av byggnadsminnesförklaringen remitteras till RAÄ

- 2009-05-06 Remissyttrande inkommer från RAÄ
- 2009-09-25 Länsstyrelsen/Bo Sundin gör tillsynsbesök i Västra Storsjö
- 2009-09-29 Möte med RAÄ rörande frågan om upphävande av bm-förklaringen
- 2010-10-01 Frågan om upphävande av bm-förklaringen remitteras till Åsele kommun
- 2009-10-07 Frågan om upphävande av bm-förklaringen remitteras till Åsele hembygdsförening
- 2009-10-06 Kommunstyrelsens AU i Åsele kommun tillstyrker ett hävande av bm-förklaringen
- 2009-10-22 Möte med Åsa Lundberg och Maria Löfgren från Västerbottens museum om upphävande av bm-förklaringen och med begäran om yttrande
- 2010-01-25 Västerbottens museum svarar att de är emot ett upphävande och att de befarar att det kan ha en prejudicerande negativ effekt för andra byggnadsminnen och för kulturminneslagens trovärdighet. VBM efterlyser en mer fullständig dokumentation av skadorna och en kalkyl över hur stora kostnaderna skulle bli vid en restaurering. VBM uttalar dock förståelse för svårigheterna i just detta fall och lämnar inte något förslag till hur Västra Storsjö ska kunna bevaras för framtiden.
- 2010-03-11 Åsele hembygdsförening svarar att de inte är intresserade av Västra Storsjö och att det inte finns ekonomi för deras del att ta över ansvaret för detta område.
- 2010-03-23 RAÄ lämnar besked om att Länsstyrelsens argument för ett hävande av byggnadsminnesförklaringen är godtagbart. RAÄ betonar samtidigt vikten av att motiveringen i Länsstyrelsens formuleras på ett sådant sätt att beslutet inte kan orsaka prejudicerande effekter